

Betreft Kort verslag drie workshops Jaarcongres Vereniging Hogescholen, 6 april 2017 met als thema 'De o van hbo. Leren door ontwikkelen'

Datum 9 april 2017

Aan Leden NetOO

Cc. -

Van Harry Molkenboer

Het Jaarcongres van de Vereniging Hogescholen stond in het thema van 'De o van hbo. Leren door ontwikkelen'. Het was een druk bezocht congres met ongeveer 650 deelnemers in 'De Rijtuigenloods' te Amersfoort. Het congres kende een plenair deel met als belangrijkste onderdelen een presentatie van Thom de Graaf, voorzitter Vereniging Hogescholen, opgenomen video-interviews en live-interviews met studenten over wat ze van het hbo vinden aan de hand van een aantal vragen en een interview met Jet Bussemaker over wat bereikt is binnen het hbo. De dag werd afgesloten met een 'speciale' (grappige) nieuwsshow van 'De Speld'. Er was een informatiemarkt en er waren veertig hoorcolleges/workshops verdeeld over drie rondes en vijf thema's. De thema's waren: 1. 'Werken aan kwaliteit', 2. 'Doelmatigheid', 3. 'Toegankelijkheid en kwaliteit', 3. 'Hoger onderwijs tussen bestendiging en innovatie', 4. 'De ideale docent, wie is dat?' en 5. 'Wat mogen we eigenlijk vragen en verwachten van de student?'.

Ik heb de volgende hoorcolleges/workshops bezocht:

- 'Leerwegaafhankelijk! Leeruitkomsten en beroepsproducten' van Saxion (thema 3);
- 'Ervaringen met de implementatie van BKE' door een onderzoeksgroep van BKE-betrokkenen (thema 2);
- 'Toetsing praktijkgericht onderzoek bij fysiotherapie' door een werkgroep die heeft gewerkt aan een standaard afname- en beoordelingsmodel voor de afstudeerscriptie voor alle fysiotherapiestudenten van alle elf fysiotherapie-opleidingen in Nederland (thema 1).

De opgenomen sheets hierna zijn met mijn smartphone tijdens de workshops gemaakt. De opgedane indrukken zijn persoonlijk van aard en uitsluitend gebaseerd op waarnemingen ter plaatse. Er is geen verder onderzoek gedaan.

Leerwegaafhankelijk! Leeruitkomsten en beroepsproducten

De Saxion Partime School (SPS), leidt studenten (vooral werkenden) leerwegaafhankelijk in deeltijd op. Saxion heeft een volledig nieuw opleidings- en toetsingsmodel ontwikkeld, waarbij de lerende zelf bepaalt hoe hij zijn opleiding inricht, als hij zijn studiepunten maar haalt. Er is een normaal traditioneel scholingsprogramma met colleges en veel gestuurde zelfstudie, maar je kunt ook aanwezige kennis en kunde aantonen door slechts het inleveren van beroepsproducten. Dat mogen bestaande producten zijn uit het werkveld die waar nodig nog aangevuld worden met voor de leeruitkomsten belangrijke bewijzen. Het model omvat dus impliciet de waardering van EVC (eerder verworven competenties).

Het model omvat modules die eenheden kennen van 5 of veelvoud van 5 ec's. EC staat voor European Credit en is een standardeenheid voor 28 studiebelastingsuren (sbu's). Een module van 5 ec's omvat dus 140 sbu's.

De enige manier waarop summatief wordt getoetst zijn de kwalificerende beroepsproducten die via rubrics worden beoordeeld. Hierover vielen vele toehoorders omdat uit verschillende onderzoeken blijkt dat met een enkele summatieve toets geen goede indruk kan worden verkregen van iemands bekwaamheden. De drie presentatoren kwamen niet veel verder dan te verklaren dat ze voor deze vorm van toetsing bewust hadden gekozen en veel over gesproken hadden en de goedkeuring hadden van de examencommissie. Dit kwam voor velen in de zaal niet overtuigend over (en daar zat een onderzoeker bij). Uiteindelijk werd aangegeven dat ze ook kennistoetsen hadden die formatief werden aangeboden. Wij gaven aan dat het ons niet om de kennistoetsen op zich ging, maar om de beperkte en eenmalige inzet van toetsen die de werkelijke bekwaamheden meten. Er werd door de aanwezige onderzoeker zelfs gezegd dat de gekozen vorm van toetsing een stap terug is in de tijd, toen het alleen ging om competentietoetsing. Met alleen competentietoetsen ontstaat maar een beperkt inzicht in relevante en beheerste kennis en inzichten.

Het opleidingsmodel ziet er interessant uit. Het beoordelingsmodel lijkt zwak ontwikkeld met een zwakke onderbouwing. Dat de examencommissie er achter staat, wil nog niet zeggen dat vele onderzoeken onzinnig zijn die aangeven dat het beter is om verschillende toetsmomenten met verschillende toetsvormen in te zetten.

Door de negatieve reacties was de toon wat negatief gezet, Dit leidde wat af van het model als geheel, dat zeker de moeite van nadere bestudering waard is.

Kom verder

SARION

Toetsing binnen de Parttime School

Beroepsrelevante opbrengsten

- *Beroepsproducten* centraal
- *Waar draait het om in de beroepspraktijk?*
- *Representatieve en kritische situaties uit beroepspraktijk*

Beroepsproducten

- *Wat kan de lerende toepassen*
- *Welke theorie/modellen worden toegepast*

Toetsontwikkeling volgens BKE

- *Toetsinstructie, toetsmatrijs, rubric, indicatoren, omzettingstabel, cesuurbepaling en docent instructie*

Sarion Parttime School Charge your business

University of Applied Sciences **SAXION** **Het SPS onderwijsmodel**
Beroepsproducten centraal!

Modulair & flexibel

- Sector-, cluster- en opleidingsmodules
- modulen van 5EC (10/15etc)
- 1/3, 2/3 of 3/3 variant
- Volgorde modulen individueel te bepalen

Graad & certificaat

- 4 jarige bachelor
- 2 jarige associate degree
- Thema pakketten
- Cursorische 'losse' modulen

Breed & specialistisch

- Standaard route
- Multidisciplinair
- Vrije keuzeruimte

Contact & Online

Flipping & Blended

- Online voorbereiding
- Verdieping in contactmomenten (Saxion en online)
- Leren op de werkplek

The Traditional Model

Knowledge Acquisition

Knowledge Construction

The Flipped Model

Knowledge Acquisition

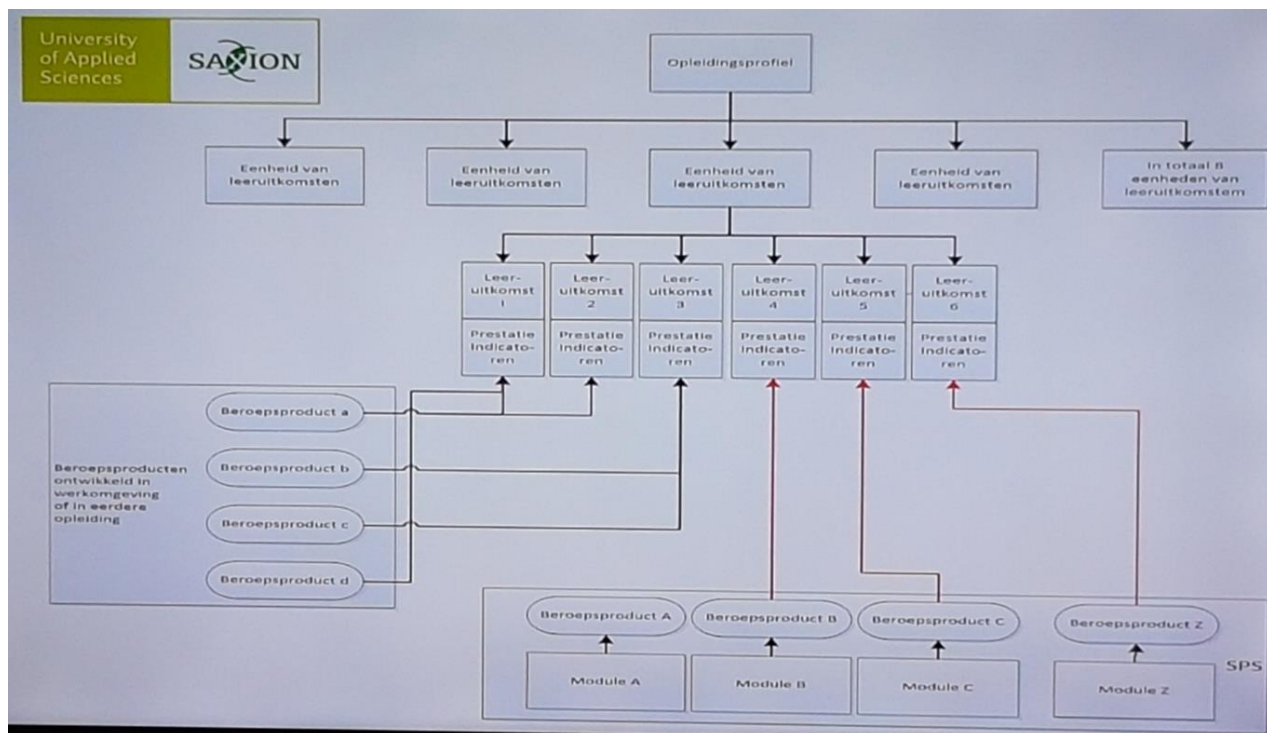
Knowledge Construction

Copyright © 2011, The University of Stirling. All Rights Reserved.

Kom verder **SAXION** **Leerweg onafhankelijk toetsen**

Behalen van leeruitkomsten door:

0. SPS-module af te ronden met een beroepsproduct
1. 'eigen' beroepsproduct te laten beoordelen bij een SPS module
2. (samengestelde) 'eigen' beroepsproducten (vooraf) te laten valideren obv leeruitkomsten

Kom verder

Meer informatie?

dr. Mark Gellevij

m.r.m.gellevij@saxion.nl

dr. Tjark Huizinga

t.huizinga@saxion.nl

 @thz584

Evelien Leurs, MSc

e.t.leurs@saxion.nl

<https://www.saxion.nl/parttimeschool>

Ervaringen met de implementatie van BKE

De afgelopen jaren heeft het hbo een begin gemaakt met het verhogen van de toetsbekwaamheid van docenten. Dat was namelijk een van de oorzaken waardoor het hbo rond 2008/2009 in een negatief daglicht kwam te staan, door opleidingen aan te bieden en studenten te laten slagen die niet hbo-waardig waren. Een en ander leidde tot de zelf opgelegde verplichting van hogescholen (anders grijpt mogelijk de wetgever in (motie Beertema) door centrale examens voor het hoger onderwijs in te gaan stellen) dat alle docenten die te maken hebben met toetsing hun 'Basiskwalificatie Examinering' (BKE) moeten behalen. Daarnaast bestaat ook nog een 'Seniorkwalificatie Examinering' (SKE) voor bijvoorbeeld leden van examencommissies en andere toetsgerichte specialisten binnen het hbo.

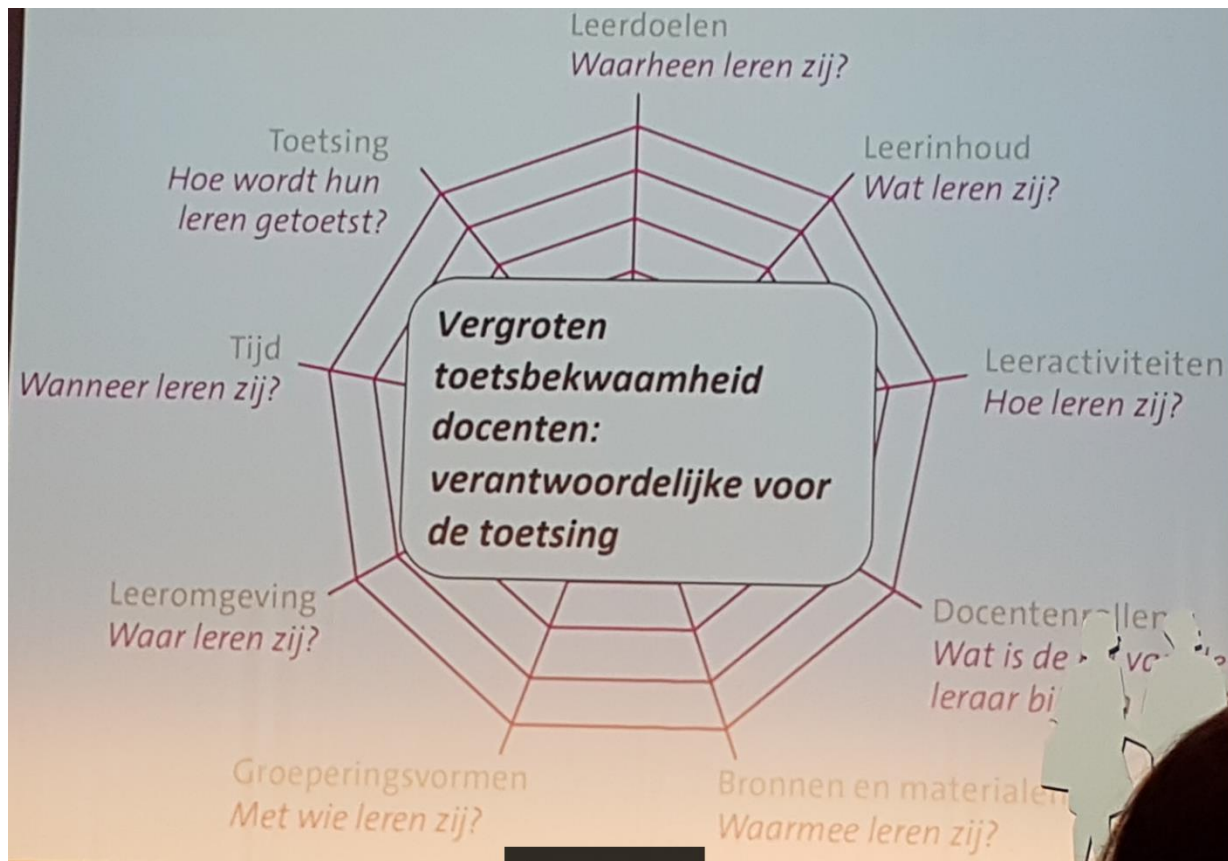
Er is onderzoek gedaan naar de stand van zaken tot nu toe. De onderzoeksvraag was: 'In hoeverre heeft het voorstel van de Expertgroep BKE/SKE in 2013 geresulteerd in een haalbaar, uitvoerbaar, toetsbaar en motiveerbaar BKE-traject.'

Met het SKE-traject is nog weinig ervaring opgedaan, onderzoek daarnaar vindt mogelijk later nog plaats.

De onderzoeksaanpak, resultaten, conclusies en aanbevelingen zijn vervat in het rapport 'Het versterken van de toetsbekwaamheid in het hoger onderwijs. Eindrapportage van het landelijk onderzoek naar de waarde van de professionaliseringstrajecten BKE. Het onderzoek is binnenkort te downloaden via de website van de Vereniging Hogescholen.

Voor het onderzoek is het curriculaire spinnenweb van Van den Akker (2003) gebruikt (zie de afbeelding hierna). Gebleken is dat BKE-trajecten haalbaar zijn. De uitvoerbaarheid laat echter nog te wensen over. Het aantal docenten met een BKE-certificaat ligt nog relatief laag en is bij enkele hogescholen nog zeer laag. Over of ook toetsbare trajecten zijn gerealiseerd en of die motiverend waren, zijn de onderzoekers positief. De onderzoekers doen tot slot aanbevelingen gericht op de doelstelling van BKE, de inhoudelijk vormgeving, de praktische vormgeving en de organisatie van BKE-trajecten.

Vervolgens kwam een praktijkcase van hogeschool NHL aan de orde. Veel docenten zien BKE als een verplichting om het BKE-certificaat te halen. Dat is een door de Expertgroep niet bedoeld effect geworden. Het gaat immers om blijvende toetsbekwaamheid en de toepassing ervan binnen het onderwijs. Binnen NHL hebben ze de aanvankelijke tegenzin van docenten om het 'moetje' van het certificaat weten om te bouwen naar geïnterneerde betrokkenheid van docenten bij toetsontwikkeling. Dit was te danken aan het strategisch plan dat NHL heeft ontwikkeld gericht op teamontwikkeling na de eerste minder positieve resultaten. Ook het onderbrengen van toetsbekwaamheid binnen HRM heeft daartoe bijgedragen.

Wens: BKE geen eenmalig trucje

- NHL Strategisch plan: teamontwikkeling en -professionalisering
 - Samenwerking binnen en buiten team
 - Gezamenlijk doel
- NHL beleid docent professionalisering:
 - BKE onderdeel BDB
 - Toetsbekwaamheid in HRM cyclus

- NHL Toetsbeleid
 - Externe validering
 - Dialoog, binnen team en daarbuiten
 - Criteria toetskwaliteit
 - Uitgangspunten BKE SKE
 - Uitgangspunten Toetsing onder de loep (externe validering)

Wens: BKE geen eenmalig trucje

- NHL Strategisch plan: teamontwikkeling en -professionalisering
 - Samenwerking binnen en buiten team
 - Gezamenlijk doel
- NHL beleid docent professionalisering:
 - BKE onderdeel BDB
 - Toetsbekwaamheid in HRM cyclus
- NHL Toetsbeleid
 - Externe validering
 - Dialoog, binnen team en daarbuiten
 - Criteria toetskwaliteit
 - Uitgangspunten BKE SKE
 - Uitgangspunten Toetsing onder de loep (externe validering)

BKE stimuleert teamontwikkeling

- De cultuur van feedback en reflectie komt als vanzelf op gang wanneer er voortdurend samengewerkt wordt in het realiseren van toetskwaliteit.
- Die samenwerking biedt bovendien de mogelijkheid BKE en SKE vast te stellen in de vorm van peerreviews.

Effecten

- Feedback geven op basis van tevoren afgesproken kwaliteitscriteria is niet moeilijk.
- Werken aan toetskwaliteit is reguliere teamactiviteit dus gezamenlijke verantwoordelijkheid.
- Toetsen bespreken in teamverband levert gedragen beeld over kwaliteit; van control naar professionele dialoog.
- Geen extra, individuele, eenmalige inspanning om toetsbewaamheid te tonen.
- Continue, gezamenlijk werken aan toetskwaliteit is beleid en komt terug in HRM-cyclus.

Toetsing praktijkgericht onderzoek bij fysiotherapie

Het is de elf fysiotherapie-opleidingen in Nederland gelukt om gezamenlijk te komen tot een uniform model voor de eindscriptie voor praktijkgericht onderzoek. Het is knap dat dit bereikt is omdat algemeen bekend is dat elke opleiding zich vrij autonoom gedraagt.

De doorslag werd gegeven doordat enkele initiatiefnemers bezig gingen met het ontwikkelen van een beroepsproduct voor het eindwerkstuk met bijbehorende beoordelingscriteria op basis van aanbevelingen uit het rapport 'Beoordelen is mensenwerk. Bevindingen van de wenselijkheid en mogelijkheid van een gezamenlijk protocol voor het beoordelen van (kern)werkstukken' (2013). Dit rapport was onder leiding van Daan Andriessen door de Expertgroep Protocol in opdracht van de Vereniging Hogescholen ontwikkeld.

Omdat het Protocol als basis was gebruikt en het resultaat bruikbaar was voor de hogescholen, mede doordat het ruimte liet voor eigen invullingen van fysiotherapie-opleidingen, werd het uniforme model zonder problemen aanvaard. Er lag gewoon iets goeds eigenlijk, waartegen geen argumenten meer waren.

Opmerkelijk is dat het Protocol de doorslaggevende katalysator is geweest voor het beoordelen van beroepsproducten op basis van checklists en rubrics. De combinatie van een beroepsproduct met een beoordelingsmodel op basis van een checklist of rubric leent zich ook goed voor peerfeedback door studenten.

Op mijn website is een WhitePaper te downloaden dat ik onlangs hierover heb ontwikkeld (www.toetsen-beoordelen.nl).

Het rapport van de Expertgroep Protocol is te downloaden via:

[file:///C:/Users/Gebruiker/Downloads/Eindrapport%20expertgroep%20Protocol%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/Gebruiker/Downloads/Eindrapport%20expertgroep%20Protocol%20(2).pdf)

criterium	Indicatoren	Toelichting en bepaling cesuur
DISCUSSIE	<ul style="list-style-type: none"> De discussie bevat een kritische <u>beoordeling</u> op de gemaakte keuzes in het eigen onderzoeksproces en op de kenmerken van de geïncludeerde studies. is in staat de resultaten en de gehanteerde methode ter discussie te stellen op basis van relevante literatuur. De resultaten zijn in een <u>breder perspectief</u> geplaatst, onderbouwd met literatuur, waarbij beschreven is wat de consequenties zijn van de gevonden tekortkomingen voor het beantwoorden van de vraagstelling. 	<p>Van een 1 (onvoldoende) is sprake indien:</p> <ul style="list-style-type: none"> Er is een zeer beperkte bespreking van de projectresultaten en de waarde van het werk. Er is weinig of geen besef van de sterktes en de zwaktes van de studie. Het werk is beschrijvend, met weinig of geen bewijs voor analyse of synthese van het onderzoeksmateriaal. Beperkt vermogen om resultaten aan ervaring te relateren. <p>Van een 2 (onvoldoende) is sprake indien:</p> <ul style="list-style-type: none"> Als de discussie meer inhoudt dan beschreven onder 1 maar minder dan beschreven onder 3: <p>Van een 3 (voldoende) is sprake indien:</p> <ul style="list-style-type: none"> Goede beoordeling en bespreking van resultaten, ondersteund door literatuur², met redelijke conclusie; Bewustzijn van belangrijkste sterke punten en beperkingen. Enige kritische analyse van ideeën, geen duidelijke verantwoording; <p>Van een 4 (ruim voldoende) is sprake indien:</p> <ul style="list-style-type: none"> Als de discussie meer inhoudt dan beschreven onder 3 maar minder dan beschreven onder 5: <p>Van een 5 (uitmuntend) is sprake indien:</p> <ul style="list-style-type: none"> Volledig besproken in licht van recente theorieën en ontwikkelingen. Elementen van discussie worden ondersteund door referenties². Nauwkeurige interpretatie van de waarde van studie met diepgaand inzicht in sterke en zwakke punten. Uitstekende kritische beoordeling en synthese van ideeën. Inzichtelijke reflectie, waaruit uitstekende evaluatie en synthese van vraag blijkt.